

ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 114, Mart 2021, s. 370-390

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.49266>

Yayın Geliř Tarihi / Article Arrival Date

7.02.2021

Yayımlanma Tarihi / The Publication Date

28.03.2021

Öğr Gör. Sema KOÇLU

Türk Alman Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, İstanbul
Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çeviribilim Bölümü Doktora Öğrencisi
sema.koclu@tau.edu.tr

AKADEMİK ÇEVİRİ EĞİTİMİNDE HABER ÇEVİRİSİ: MÜFREDAT İNCELEMESİ

Öz

Haber çevirisi, küresel bilgi alışverişinin çok önem kazandığı günümüzde haber üretiminin vazgeçilmez bir parçasıdır. Bu alanda gerçekleştirilen çalışmalar çevirilerin çoğunlukla çeviri alanından mezun olmayan kişiler tarafından gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır. Bazı çalışmalar ise bu sürecin yabancı dil bilen gazeteciler tarafından gerçekleştirildiği için çeviri olarak görülmediğini ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın amacı ise uluslararası haberlerde gerçekleşen çeviri faaliyetleri için büyük öneme sahip olan ve bu alanda çeviri gerçekleştirebilecek bir çevirmen adayının sahip olması gereken edinci kazandırabilecek derslerin akademik çeviri eğitimindeki yerini ortaya koymaktır. Bunun için ise nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılarak 55 tane üniversitenin çeviribilim ve/veya mütercim tercümanlık müfredatları incelenmiştir ve içerik analizi yapılmıştır. Bunun sonucunda ise haber çevirisini kapsayan derslerin %38'inin zorunlu ve alanla ilgili çoğunlukla farkındalık kazandırmaya yönelik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Haber Çevirisi, Medya Çevirisi, Basın Çevirisi, Akademik Çeviri Eğitimi.

NEWS TRANSLATION IN ACADEMIC TRANSLATION TRAINING: CURRICULUM REVIEW

Abstract

News translation has become an indispensable part of news production nowadays when global information exchange has gained great importance. Research on this topic has revealed that the translation of news is mostly done by people who don't have a degree in translation. Some studies also revealed that this process is not seen as translation as it is conducted by the journalists who know the foreign language in which the news is originally written. The present study aims to determine the competencies which have great importance for translating international news, and which trainee translators should acquire during their training. The study aims to reveal the place of these competencies in academic translation education. The study employed a document analysis method from qualitative research methods. The curricula of 55 translation and interpreting department were analyzed. Content analysis was performed on these curricula. This analysis revealed that 38% of courses on news translation are presented in the compulsory category. It is also found that most of the courses in this field aim to increase the awareness of students.

Keywords: News Translation, Media Translation, Press Translation, Academic Translation Training.

Giriş

Uzun yıllardır bilgi alışverişinde insanlığa katkı sağlaması ve insanların hayatını kolaylaştırması sebebiyle medya, ne insanlıktan ne de insanların gereksinimlerine göre ilerleme kat eden teknolojiyen ayrı düşünülemez. Hayatımızın tabiri caizse her alanında varlığını sürdüren medyanın, kavram olarak kesin ve net bir tanımının olmadığını söylemek mümkün. Nitekim Türk Dil Kurumu'na¹ göre medya, iletişim ortamı ve iletişim araçları olarak tanımlanırken, dilimize İngilizceden geçen bu terim, ortam, ortam aracı şeklinde de tanımlanmaktadır (Deniz Kılıç, 2012, s. 77). Her ne kadar farklı tanımları olsa da genel geçer olarak 'kitle iletişim araçları' tanımının gerek dünyada gerekse Türkiye'de benimsendiğini söylemek mümkün.

Kitle iletişim araçlarındaki evrilimin insanın bilgiye ihtiyaç duymasından kaynaklandığını söylemek mümkün. Bill Kovach ve Tom Rosenstiel (2014, s. 51) insanlarda doğuştan var olan 'bilinçlenme içgüdü'sü'nden (awareness instinct) söz edip bunun en büyük sebebi olarak da olup bitenden haberdar olmanın kişilerin kendilerini daha güvende hissetmelerine olanak sağladığını göstermektedirler. Doğuştan var olan bu olgunun kitle iletişim araçlarının oluşması ve gelişmesindeki rolü şüphesiz çok büyüktür. Nitekim tüm kitle iletişim araçlarının arkasında haberdar olma ve haber verme isteğinin var olduğunu söylemek mümkün. Bu isteğe sahip olan insanların bilgiyi para karşılığında dahi olsa almak isteyeceğini bilen basın ve yayın kuruluşları, işi kazanca dönüştürmeye yönelik stratejiler geliştirmişlerdir. Gerek teknolojik

---

¹ <https://sozluk.gov.tr> Erişim Tarihi: 28.06.2020

gelişmeler gerekse okuyucu/dinleyicilerin istek ve beklentilerini göz önünde bulundurarak basım ve yayım yoluna gittikleri de birçok araştırmaya bakıldığında görülebilmektedir.

İnternet çağı olarak tanımladığımız dönemde gazete, radyo, televizyon, podcast gibi çeşitli medya türlerinin bir akıllı telefona sığıyor oluşunun, bir yandan erişilebilirliklerini arttırdığı diğer yandan da bu medya türlerinin etki alanlarını genişlettiği ifade edilebilir. Gelişen teknolojiyle birlikte gerek bulunduğumuz bölge gerek ülke geneli gerekse dünya ile ilgili bilgi edinmemizin, bilgi alışverişinde bulunmamızın çok kolay ve hızlı bir hale geldiği görülebilmektedir. Ülkeler arası etkileşimin bu denli yoğun gerçekleştiği bir dönemde teknolojik gelişmelerin ve dolayısı ile medyanın küreselleşmede ne kadar etkin olduğu kolayca fark edilebilmektedir. Bunların tek başına yeterli olmadığı ve en önemli etkenlerinden birinin de çeviri olduğu aşikâr. Nitekim dünyadaki herkesin her dili bilmediği düşünülürse, uluslararası haber/bilgi alışverişinin gerçekleşmesi için çevirinin çok büyük öneme sahip olduğu görülebilir.

Haber ajansları, dünyada olup bitenle ilgili çok kısa sürelerde ve eskiye kıyasla maliyeti düşük bir şekilde haber kaynağı edinme konusunda etkin bir konumdadır. Abonelerine, yani medya kuruluşlarına belli bir ücret karşılığında haber, görüntü ve fotoğraflar sağlayan Reuters, Associated Press ve Agence France Presse gibi haber ajansları, (Fevzi Kasap, Ayhan Dolunay ve Ali Murat Mırçık, 2018, s. 524) birçok ülkeye konuşlandırılan ve çok maliyetli olan muhabir aracılığı ile haber yapma anlayışının terk edilmesinde etkili olmuştur. Genellikle haberlerin kaynak kısmında isimlerini sıkça görebileceğimiz haber ajanslarının, haber metinlerini hangi dilde oluşturdukları, abonelerine kaynak aktarıyorken çeviri gerçekleştirip gerçekleştirmedikleri veya çevirinin medya kuruluşuna ulaştıktan sonra mı çevrildiği konusunda net bilgilere henüz ulaşamamıştır. Dolayısı ile medya kuruluşları ve haber ajanslarının çalışma ortamlarında çeviri sürecinin nerede, nasıl ve kimler tarafından gerçekleştirildiğine dair bilgiler mevcut değildir. Her ne kadar bu süreç ve sürece dâhil olanlara dair bilgiye sahip olunulmasa da çeviri faaliyetinin gerçekleştiği aşikâr.

Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de çevirmenin görev tanımı ile ilgili netliğin olmaması, haber çevirileri alanında bu faaliyetin çoğu kez çevirmenler yerine yabancı dil bilen gazeteciler tarafından gerçekleştirilmesine sebep olabilmektedir. Gazetecilik ilkeleri ve haber yapım strateji ve yöntemlerinin bilinmesi haber çevirilerinde büyük öneme sahiptir. Fakat çeviri faaliyetinin gerçekleştirilmesi noktasında yabancı dil bilmenin yeterli olmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. Aynı şekilde tek başına çeviri eğitimi almış olmak da haber çevirileri alanında yeterli olamayabilmektedir.

Kendi ülkesi olan Çin’de haber çevirileri alanı ile ilgili araştırmalar gerçekleştiren Claire Tsai’nin bir çalışmasında vardığı sonuçların bazılarına göre, haber çevirilerini gerçekleştiren kişiler bu eylemi geleneklerine uygun şekilde gerçekleştirmek yerine gazetecilik faaliyetlerine daha çok ağırlık vermektedirler. Bu duruma bir örnek veren Tsai, yeri geldiğinde canlı yayında röportaj yapmak durumunda kalan birinin, çevirmen görevlerine bakıldığında normalde bunu yapmak zorunda olmadığını, fakat haber çevirileri alanında bunun sıkça yapıldığını ifade etmektedir. Bu durum sebebiyle bu eylemi gerçekleştiren kişilerin kendilerini çevirmenden ziyade gazeteci olarak tanımladıklarını da eklemektedir (2010, s. 192-193). İtalyan gazeteleri bağlamındaki çalışmasında buna benzer başka bir örneği Cristina Caimotto da vermektedir. Kendisine göre profesyonel bir çevirmenden baskı altında dahi düzgün ve çarpıtmalardan uzak bir çeviri gerçekleştirmesi beklenirken profesyonel bir gazeteciden kısa bir sürede güzel bir

makale yazması beklenmektedir (2010, s. 85). Bu da yapılan görevin çeviri faaliyetinden çok gazetecilik faaliyeti olarak görülmesine sebep olabilmektedir.

Çevirmenin görev tanımı noktasında yaşanan bir takım eksiklikler çevirmenin birçok alanda tanınmamasına ve görevin ya farklı tanımlanmasına ya da başkaları tarafından gerçekleştirilmesine sebep olmaktadır. Çeviri alanının çok geniş olması ve tek bir tanımın tüm çeviri alanlarını kapsayamayacak olması, başka bir sebep olarak düşünülebilir. Her alan için ayrı bir tanımlama yapmak çok güç olacaktır. Fakat çeviri eğitimi verilen üniversitelerde, çevirinin hangi alanlarda var olduğu, alanlarına göre ne gibi farklılıklar gösterebileceği ve alanlarına göre çevirmenin sahip olması gereken becerilerin neler olması gerektiği ile ilgili derslerin müfredata eklenmesi, öğrenciyi yaptığı işin ne olduğu, nasıl yapılması gerektiği ve görev tanımı yapma noktasında bilgilendirecektir. Aksi takdirde Elpida Loupaki'nin Yunanistan gazeteleri kapsamında gerçekleştirdiği bir çalışmada bahsettiği durumla karşılaşmak çok olası olacaktır. Loupaki çalışmada yazılı basında çevirinin çok sık yer aldığından fakat çevirinin hiçbir zaman tanınmadığından bahsetmektedir. Sebep olarak ise bundan önce de ifade edilenlere benzer ifadeler kullanmaktadır. Ona göre çeviri etkinliğine karışan kişilerin genelde profesyonel çevirmenler olmamaları, bunun yerine gazeteci, düzenleyici, editör, sekreterlik çalışanları vs. gibi mesleklere sahip kişilerin olmaları, ortaya çıkan ürünlerin çeviri olarak görülmemesinde en büyük etkendir (2010, s. 55).

Haber çevirileri alanında görev alan kişilerin görev tanımları, sahip olmaları gereken beceriler, çevirmenlik haricinde temel gazetecilik derslerinin de harmanlandığı bir ders içeriğinin oluşturulması büyük önem arz etmektedir. Böylelikle, haber çevirileri alanında bu görevi gerçekleştirenlerin, çeviri eğitimi almış kişiler tarafından gerçekleştirilmesinin önü açabilecektir. Buna ek olarak haber çevirisi faaliyetinin tek başına yabancı dil bilen gazeteciler tarafından gerçekleştirilebilen bir faaliyet olmadığı düşüncesinin oluşmasında da etkili olacağı düşünülmektedir.

Türkiye'deki üniversitelerin mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümlerinde haber çevirmenliği/haber çevirisinin nasıl yer aldığı araştırılıp ortaya koyulmasının, haber çevirileri kapsamında neler yapıldığı ve nelerin yapılabileceği konusunda yol gösterici olabileceği düşünülmektedir. Bu sebepten bu çalışmanın amacı Türkiye'deki mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümlerindeki haber çevirilerini kapsayan derslerin varlığını ve ders içeriklerini ortaya koymaktır.

Çalışmanın Konusu ve Yöntemi

İnsanlar arası iletişim ve birbirlerinden haberdar olma gereksinimi insanlık tarihi kadar eskidir. Eski çağlardan günümüze kadar bu iletişimin ve bilgi alışverişinin sağlanması adına birçok gelişme kat edilmiştir. Teknolojik gelişmeler, kitle iletişim araçlarının çeşitlenmesinde ve kullanım amacında farklılıkların oluşmasında etkili olmuştur. Böylelikle eskiden birkaç kilometre öteden bilgi edinmemizin bile imkânsıza yakın olduğu durumdan, dünyanın diğer ucundakilerle iletişim kurmamız mümkün kılınmıştır. Marshall McLuhan'ın 'küresel köy'² olarak tanımladığı bu durum ile, istenilen kişiyle zaman mekân fark etmeksizin iletişim kurulabilmektedir. Kilometrelerce uzaktaki kişilerle farklı zaman diliminde yaşanılmasına rağmen tek tuşla

² <https://medium.com/@candurmaz/d%C3%BCnyan%C4%B1n-en-b%C3%BCy%C3%BCK-g%C3%B6%C3%A7%C3%BC-k%C3%BCresel-k%C3%B6y-e-global-village-g%C3%B6%C3%A7-ediyoruz-6020b00f079d> Erişim Tarihi: 23.08.2020

iletişime geçebiliyor olmanın, küreselleşmenin önünü büyük ölçüde açtığı ifade edilebilmektedir. Her alanda olduğu gibi medya alanında da bir küreselleşmeden bahsetmek mümkün. Teknolojik gelişmelerin küreselleşmeye, küreselleşmenin medya alanına, medyanın da yine küreselleşmeye etki ettiği söylenebilir. Dolayısıyla ülkeler ve insanlar arası iletişim ve etkileşimden bahsedilebilir. Tüm bunlar gerçekleşiyorken ortak bir dilin kullanılmadığı aşikâr. Her ne kadar dünyada İngilizce ‘lingua franca’ olarak görülse de, dünya geneliyle ilgili bilgi alışverişi için sekiz milyar insandan İngilizce öğrenmeleri beklenemez. Bu noktada çevirinin önemi karşımıza çıkmaktadır. Birçok alanda olduğu gibi medya alanında, dolayısıyla haber alanında da çeviriye ihtiyaç duyulmaktadır.

Haber çevirileri alanında yapılan araştırmalar, bu alandaki çeviri faaliyetinin genelde çevirmenler tarafından gerçekleştirilmediği ve bu faaliyetin genel geçer çeviri ve çevirmenlik tanımı ile çok uyuşmadığını ortaya koymaktadır. Bu da haber çevirisi gerçekleştirenlerin kendilerini çevirmenden ziyade yabancı dil bilen gazeteci, gerçekleştirdikleri işi ise çeviriden ziyade haber oluşturma olarak tanımlamalarına sebep olabilmektedir. Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de çevirmen görev tanımındaki eksiklikler bu mesleğin tanınmasında ve gerçekleştirilen görevin çeviri olup olmadığı konusunda birçok çalışan, işveren ve kurumda soru işaretleri oluşturmaktadır. Haber alanında da bir çeviri faaliyeti olduğu her ne kadar herkesçe bilinen bir olgu olsa da, bu durumun tanınması noktasında birtakım çalışmaların gerçekleştirilmesi gerektiği ifade edilebilmektedir.

Bu sebepten bu çalışmada Türkiye’deki üniversitelerin mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümlerinde haber çevirilerinin yer alıp almadığı, yer alıyor ise nasıl yer aldığı ortaya koyulmaya çalışılacaktır. Buna ek olarak müfredat incelemesi gerçekleştirilerek, haber çevirisi derslerinin Türkiye’de ne durumda olduğu yorumlanmaya çalışılacaktır.

Türkiye’de haber çevirisi/çevirmenliği dersleri, gerek devlet gerekse özel üniversitelerde karşımıza çıkmaktadır. Hangi üniversitede bu alanla ilgili dersin verildiğini saptamak adına Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)³ tarafından yayımlanan 2020 YKS tercih kılavuzundan mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümleri tespit edilmiştir. ÖSYM’nin tercih kılavuzunda yer alan üniversiteler ve bölümlerin haber çevirileri kapsamındaki derslerine ait bilgilere, bölümlerin Eğitim Bilgi Sistemleri’nden (EBS⁴) ulaşılmıştır. EBS’den edinilen bilgiler arasında ders isimleri, içerikleri, dersin verildiği yarıyıl, zorunlu mu ya da seçmeli ders mi olduğu, dersin içerik ve amacının ne olduğu yer almaktadır.

Kitle İletişiminin Tarihsel Süreci

Kitle iletişim araçları olarak tanımlanabilen medya, kendi içerisinde ‘eski medya’ ve ‘yeni medya’ olarak ikiye bölünmektedir. Eski medya kategorisine gazeteler, dergiler, radyo ve televizyon gibi kitle iletişim araçları dâhil edilebilirken, yeni medya kategorisinde ise yeni iletişim araçları olan sosyal medya ve içerik paylaşımı için gerekli olan internet görülebilmektedir (Ahmet Faruk Gümüş, 2019, s. 6, 8). Eski ve yeni medya kavramları her ne kadar birbirlerinden ayrı ve farklılarmış gibi düşünülse de, yeni medya araçlarının eski medya araçlarından faydalandıkları ve oluşumlarında önemli yere sahip oldukları söylenebilmektedir. Kitle iletişim araçlarına duyulan ihtiyacın çok eskilerden beri var olduğu ve hiçbir zaman yok olmayacağı gerçeğinin, gelişme ve çeşitlenmeye olanak sağladığı unutulmamalıdır.

³<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2020/YKS/tkilavuz13082020.pdf> Erişim Tarihi: 25.08.2020

Kitle iletişim araçları kısaca geçmişten günümüze olacak şekilde ele alındığında gerek evrilim süreci gerekse dönemlere göre kullanım amacının ne kadar değiştiği ve çeşitlendiği gözlemlenebilmektedir. Bu sürece birkaç örnekle kısaca değinmenin, kitle iletişim araçlarının küreselleşmeye ne denli etki ettiğini ortaya koyma noktasında faydalı olabileceği düşünülmektedir. İlk kitle iletişim aracı olarak kabul edilen gazeteler oluşturulmadan önce bilgi aktarımı çok kısıtlı bir alanda ve kulaktan kulağa gerçekleşmekteydi. Yanlış aktarımlara ve dolayısı ile yanlış anlaşılmalara sebep olacağı için kil tabletler, papirüs, sonrasında ise günümüzde kâğıt olarak tanımlayabileceğimiz, üzerine yazı yazılabilen yüzeylere bilgiler yazılmaya başlanmıştır (Allan Stuart, 2004, s. 8). Gazete fikrinin oluşmasına öncülük ettiği söylenebilen bu bilgi kaydetme şekli, günümüz kitle iletişim araçlarının atası olarak görülebilir de, tam anlamıyla bir kitle iletişim aracından bahsetmek pek mümkün değil. Zira kitle iletişim aracından bahsedilebilmesi için, bu araçtan isminden de anlaşılacağı üzere, kitlelerin faydalanması gerekmektedir. Fakat az önce bahsedilen ve bilginin kaydedildiği kâğıt türevi yüzeyler, okuma yazma oranının çok düşük olduğu dönemlerde oluşturulduğundan, kullanıcı kitlesinin de çok kısıtlı olduğu ifade edilebilmektedir. Aysel Aziz'in de belirttiği gibi, çoklu basımı gerçekleştirilen yazılı metinlerin, belli bir kesimle sınırla kalmayıp geniş kitlelerin ulaşımına sunuluyor oluşu, literatüre 'kitle iletişim aracı' terimini eklemiştir (2016, s. 97).

Başlarda halkı bilgilendirmek adına ücretsiz dağıtımı gerçekleştirilen bilgi metinleri, modern anlamda bilinen gazete şekline 16. yüzyılda geldiği söylenebilmekte. Halkı bilgilendirmenin yanı sıra, karşılığında para kazanmanın amaç edinilmesine de ilk bu yüzyılda başlanmıştır. O zamanlar ticaretin merkezi olan ve bilgi akışının sağlandığı Venedik'te elle yazılarak oluşturulan ve bir 'gazetaya' satılan bu bilgi metinleri, ismini karşılığında satıldığı para biriminden almaktadır (Roger Parry, 2011, s. 140). Bu, kitle iletişim araçlarının öncüsü olan gazetenin oluşumu ve sonrasında maddi çıkarlar doğrultusunda satılmasına örnek gösterilebilmektedir. Aynı sürecin diğer kitle iletişim araçları için de geçerli olduğu ifade edilebilmektedir.

Teknolojinin gelişmesi gazete aracılığı ile bilgi aktarımının yanı sıra, okuma ihtiyacı duymadan, günün her anı ve her yerde bilgi edinmeye olanak sağlayan radyoların icadını mümkün kılmıştır. İlk radyo yayını KDKA kanalı tarafından, 2 Kasım 1920 yılında gerçekleşmiştir ve başkanlık seçimlerinin sonuçlarını halka aktarmıştır (Marianne Fedunski, 2007, s. 14). Gazetede olduğu gibi, bilginin sonraki gün okuyucuyla buluşturulmasına kıyasla hemen o an aktarılabilir oluşunun, radyoyu halk arasında çok cazip hale getirdiği söylenebilir. 1920'lerin sonları ve 1930'ların başlarında radyo yayınları genelde sponsor aracılığı ile gerçekleşmekteydi. Yani, yayın esnasında ve/veya aralarında çokça reklam, dinleyicilerin karşısına çıkmaktaydı (Kathleen Drowne ve Patrick Huber, 2004, s. 70). Belirtilen yıllarda hem çok revaçta olduğu hem de neredeyse her evde bulunduğu ifade edilebilen radyo, en çok ev hanımlarının iş yaparken iyi vakit geçirmeleri için başvurdukları bir araç olarak görülmekteydi. Bunu bilen yayın şirketleri ve sponsorların, ev hanımlarının ilgisini çekebilecek ve dolayısı ile satın almalarını sağlayacak ürünlerin tanıtımını gerçekleştirdikleri, zamanın radyo yayınlarına bakıldığında fark edilebilmektedir. Dinleyici/okuyucuların kitle iletişim araçları ile kolayca manipüle edilebileceklerini fark eden ABD hükümeti, kendisine karşı halkın manipüle edilerek kışkırtılabileceği düşüncesinden yola çıkarak, tüm yayınların kamu yararına, uygunluk ve gereklilik koşullarını gözetmek amacı adı altında, 1927 Amerika Radyo Anlaşmasını yürürlüğe

⁴ EBS içeriği bazı üniversitelerde 'Bilgi Paketi' veya 'Bologna Paketi' adı altında yer almaktadır.

sunmuştur (Thomas W. Hazlett, 2019, s. 1). Kitle iletişim araçlarının, bilgilendirme isteği amacıyla kullanıldığı dönemden, bilginin para karşılığı satıldığı ve para karşılığı satılan bilginin manipüle edebileceği bir sürece doğru bir evrilim gerçekleştirdiği görülebilmektedir.

1990'ların ortalarına gelindiğinde internet radyosu karşımıza çıkmaktadır. Mesafelerin önemsiz olduğu bu radyo yayını türü ile Ohia'dan gerçekleştirilen bir yayının Bangkok'tan dinlenebilmesine olanak sağlanmıştır (Michael C. Keith, 2010, s. 280-281). Bu adımla birlikte medya alanındaki küreselleşmenin genişlemeye başladığı ifade edilebilir. Televizyonun icadı ile duyduklarımıza ek olarak aynı zamanda görerek bilgi edinmemize olanak sağlanmıştır. Uydu ve internet radyosu sayesinde uluslararası bilgi alışverişinin önünün iyice açılmış olduğu söylenebilmektedir. Buna karşın radyo yayınlarının belli saatlerde ulaşılabilirliği, çalışma temposunun eskiye kıyasla çok daha yoğun olduğu çağımızda, bazı yayınların kaçırılmasına sebep olabilmektedir. Bu sebepten günün her anı, her yerde, istenildiği zamanda ve istenildiği kadar⁵ ulaşılabilir olan podcast yayınları oluşturulmaya başlanmıştır. Böylelikle gerek iş yoğunluğu ve çalışma saatlerinin çeşitlilik göstermesi gerekse dünyanın farklı yerlerinde gece ve gündüz farkı sebebiyle radyo yayınlarına ulaşamayan dinleyiciler için bir alternatifin olduğu söylenebilmektedir.

Kökeninde bilgi edinme isteğinin yattığı kitle iletişim araçları, günümüz teknolojisi sayesinde herkesin ulaşımına açık ve küreselleşme noktasında büyük bir öneme sahiptir. Buna karşın bu küreselleşmede kitle iletişim araçlarının tek başına yeterli olmadığı ifade edilebilir. Kitle iletişim araçları vasıtası ile bilgi aktarımını gerçekleştiren haber ajans ve kurumlarının etkileri de yadsınmamalıdır. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda çeviri faaliyetinin küreselleşme noktasında kilit bir konumda olduğu görülebilmektedir. Çeviri faaliyeti gerçekleşmediği sürece, çeşitli kitle iletişim araçları ve haber ajanslarının küreselleşme noktasında yeterli olamayacağı ifade edilebilmektedir.

Mütercim-Tercümanlık ve Çeviribilim Müfredatlarında Haber Çevirisi

2020 ÖSYM YKS tercih kılavuzu aracılığı ile Türkiye'deki mütercim-tercümanlık ve çeviribilim eğitimi veren devlet ve vakıf üniversiteleri saptanmıştır. Bu üniversitelerin ilgili bölümlerinin internet sitelerinden, haber çevirileri ile ilgili ders içeriklerinden aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümleri bulunan üniversitelerin isimleri alfabetik sıralamayla şunlardır:

⁵ <https://www.podcasthero.com/what-is-a-podcast/> Erişim Tarihi: 29.06.2020

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi (Devlet) ⁶	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi (Vakıf) ⁷
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi (Devlet) ⁸	İstinye Üniversitesi (Vakıf) ⁹
Ankara Bilim Üniversitesi (Vakıf) ¹⁰	İzmir Ekonomi Üniversitesi (Vakıf) ¹¹
Amasya Üniversitesi (Devlet) ¹²	Kafkas Üniversitesi (Devlet) ¹³
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (Devlet) ¹⁴	Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi (Devlet) ¹⁵
Atatürk Üniversitesi (Devlet) ¹⁶	Kapadokya Üniversitesi (Vakıf) ¹⁷
Atılım Üniversitesi (Vakıf) ¹⁸	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi (Devlet) ¹⁹
Bartın Üniversitesi (Devlet) ²⁰	Kırıkkale Üniversitesi (Devlet) ²¹
Başkent Üniversitesi (Vakıf) ²²	Kırklareli Üniversitesi (Devlet) ²³
Beykent Üniversitesi (Vakıf) ²⁴	KTO Karatay Üniversitesi (Vakıf) ²⁵
Boğaziçi Üniversitesi (Devlet) ²⁶	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi (Devlet) ²⁷
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Devlet) ²⁸	Manisa Celal Bayar Üniversitesi (Devlet) ²⁹

⁶ <https://mtb.atu.edu.tr/#!/sayfa/338/645/60a93797-4abd-44d3-8688-a669db73e046/> Erişim Tarihi: 28.08.2020

⁷ <https://yeniuyuzuil.edu.tr/Bolumler/IngilizceMutercimTercumanlik/Yeni%20ETI%20Ders%20C4%B0%C3%A7eriKleri.pdf> Erişim Tarihi: 28.08.2020

⁸ <https://obs.agri.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=99&curSunit=6173#> Erişim Tarihi: 28.08.2020

⁹ <https://fef.istinye.edu.tr/tr/bolumler/mutercim-tercumanlik/ders-icerikleri> Erişim Tarihi: 28.08.2020

¹⁰ Bu üniversitenin ilgili bölümünün ders içerikleriyle ilgili bilgiye ulaşılamadı.

¹¹ <https://dti.ieu.edu.tr/tr/curr> Erişim Tarihi: 28.08.2020

¹² <https://ydy.amasya.edu.tr/media/7052/imt-ders-programi-tr-donusturuldu.pdf> Erişim Tarihi: 28.08.2020

¹³ 28.08.2020 tarihinde ders içeriklerinin bulunduğu linke ulaşılamadı.

¹⁴ https://aybu.edu.tr/insanvetoplum/ingilizce-mutercimlik/custom_page-331-lisans-programi.html Erişim Tarihi: 28.08.2020

¹⁵ <https://mutercim.istiklal.edu.tr/Default.aspx?SID=23323> Erişim Tarihi: 30.08.2020

¹⁶ [https://obs.atauni.edu.tr/moduller/dbp/eobs/birimDetay/2812/%C4%B0ngilizce%20M%C3%BCtercim%20ve%20Terc%C3%BCmanl%C4%B1k%20Program%C4%B1%20\(2812\)?](https://obs.atauni.edu.tr/moduller/dbp/eobs/birimDetay/2812/%C4%B0ngilizce%20M%C3%BCtercim%20ve%20Terc%C3%BCmanl%C4%B1k%20Program%C4%B1%20(2812)?) Erişim Tarihi: 30.08.2020

¹⁷ <https://bilgipaketi.kapadokya.edu.tr/Pages/CourseDetail.aspx?lang=tr&academicYear=2019&facultyId=7&programId=3&menuType=course&catalogId=3186> Erişim Tarihi: 28.08.2020

¹⁸ <https://www.atilim.edu.tr/tr/mtb/page/1758/mufredat> Erişim Tarihi: 28.08.2020

¹⁹ Bu üniversitenin ilgili bölümünün ders içerikleriyle ilgili bilgiye ulaşılamadı.

²⁰ <http://ubys.bartın.edu.tr/AIS/OutcomeBasedLearning/Home/Index?id=512> Erişim Tarihi: 28.08.2020

²¹ <https://obs.kku.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=1&curSunit=1211#> Erişim Tarihi: 28.08.2020

²² <http://angora.baskent.edu.tr/bilgipaketi/?dil=TR&menu=akademik&inner=katalog&birim=406> Erişim Tarihi: 28.08.2020

²³ Bu üniversitenin ilgili bölümünün ders içerikleriyle ilgili bilgiye ulaşılamadı.

²⁴ <https://fef.beykent.edu.tr/bolumler/mutercim-tercumanlik-ingilizce/ders-plani-ve-yapisi> Erişim Tarihi: 29.08.2020

²⁵ <https://www.karatay.edu.tr/BolumDersIcerikleri/MTL.html> Erişim Tarihi: 29.08.2020

²⁶ http://www.boun.edu.tr/tr_TR/Content/Akademik/Lisans_Katalogu/FenEdebiyat_Fakultesi/Ceviribilim_Bolumu Erişim Tarihi: 29.08.2020

²⁷ [http://birimler.dpu.edu.tr/app/views/panel/ckfinder/userfiles/176/files/Mutercim_Tercumanl_k_Mufredat_Curriculum\(1\).pdf](http://birimler.dpu.edu.tr/app/views/panel/ckfinder/userfiles/176/files/Mutercim_Tercumanl_k_Mufredat_Curriculum(1).pdf) Erişim Tarihi: 29.08.2020

²⁸ https://yabancidiller.ibu.edu.tr/images/ders_icerikleri/lisans-mufredat_2017.pdf Erişim Tarihi: 29.08.2020

Çağ Üniversitesi (Vakıf) ³⁰	Mardin Artuklu Üniversitesi (Devlet) ³¹
Çankaya Üniversitesi (Vakıf) ³²	Marmara Üniversitesi (Devlet) ³³
Dokuz Eylül Üniversitesi (Devlet) ³⁴	Mersin Üniversitesi (Devlet) ³⁵
Ege Üniversitesi (Devlet) ³⁶	Niğantaşı Üniversitesi (Vakıf) ³⁷
Hacettepe Üniversitesi (Devlet) ³⁸	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi (Devlet) ³⁹
Haliç Üniversitesi (Vakıf) ⁴⁰	Sakarya Üniversitesi (Devlet) ⁴¹
İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi (Vakıf) ⁴²	Samsun Üniversitesi (Devlet) ⁴³
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi (Vakıf) ⁴⁴	Selçuk Üniversitesi (Devlet) ⁴⁵
İstanbul Arel Üniversitesi (Vakıf) ⁴⁶	Siirt Üniversitesi (Devlet) ⁴⁷
İstanbul Atlas Üniversitesi (Vakıf) ⁴⁸	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi (Devlet) ⁴⁹
İstanbul Aydın Üniversitesi (Vakıf) ⁵⁰	Toros Üniversitesi (Vakıf) ⁵¹
İstanbul Gelişim Üniversitesi (Vakıf) ⁵²	Trakya Üniversitesi (Devlet) ⁵³

²⁹ <http://mtb.cbu.edu.tr/lisans-programi.34764.tr.html> Erişim Tarihi: 29.08.2020

³⁰ <https://www.cag.edu.tr/tr/fen-edebiyat-fakultesi-ingilizce-mutercim-ve-tercumanlik-ppco-ders-iliskileri> Erişim Tarihi: 29.08.2020

³¹ https://www.artuklu.edu.tr/dosyalar/yabanci_diller_yuksekk/formlar/m%C3%BCtercim%20terc%C3%BCmanl%C4%B1k%20Ders%20C4%B0%C3%A7erik%20Bilgisi_29.01.2020.pdf Erişim Tarihi: 30.08.2020

³² <https://mtb.cankaya.edu.tr/lisans-dersleri/> Erişim Tarihi: 29.08.2020

³³ http://dosya.marmara.edu.tr/fef/imt/Lisans%20Program%C4%B1/Ders%20Icerikleri/Ders_erikleri_3_Mufredat_TR.pdf Erişim Tarihi: 30.08.2020

³⁴ http://debis.deu.edu.tr/ders-katalog/2019-2020/tr/bolum_9814_tr.html Erişim Tarihi: 30.08.2020

³⁵ <http://oibs.mersin.edu.tr/bologna/?id=/programme&degree=12&program=153> Erişim Tarihi: 30.08.2020

³⁶ <https://ebys.ege.edu.tr/ogrenci/ebp/organizasyon.aspx?kultur=trTR&Mod=1&ustbirim=7&birim=17&altbirim=1&rogram=2711&organizasyonId=116&mufredatTurId=932001> Erişim Tarihi: 30.08.2020

³⁷ Bu üniversitenin ilgili bölümünün ders içerikleriyle ilgili bilgiye ulaşılamadı.

³⁸ http://akts.hacettepe.edu.tr/program_yeterlilik_detay.php?prg_ref=PRGRAM_00000000000000000000091&birim_kod=514&submenuheader=2&prg_kod=514 Erişim Tarihi: 30.08.2020

³⁹ <https://obs.osmaniye.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=1003&curSunit=5671#> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁴⁰ 30.08.2020 tarihinde ders içeriklerinin bulunduğu linke ulaşılamadı.

⁴¹ <https://ebs.sakarya.edu.tr/Birim/DersPlan/36860> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁴² https://stars.bilkent.edu.tr/webserv/curriculum/?dil=tur&options=&bolum_kod=TRIN&program_kod=TRIN_BA_2017&mod=tntm Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁴³ <https://obs.samsun.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=5&curSunit=5066#> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁴⁴ <https://tre.29mayis.edu.tr/tr/ingilizce-mutercim-tercumanlik-ders-icerikleri> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁴⁵ https://bologna.selcuk.edu.tr/tr/Dersler/yabanci_diller_yo-mutercim_tercumanlik-mutercim_tercumanlik-lisans Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁴⁶ <https://www.arel.edu.tr/fen-edebiyat-fakultesi/mutercim-tercumanlik-bolumu/ders-icerikleri> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁴⁷ <http://mutercimtercumanen.siirt.edu.tr/> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁴⁸ Bu üniversitenin ilgili bölümünün ders içerikleriyle ilgili bilgiye ulaşılamadı.

⁴⁹ <https://obs.cumhuriyet.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=31&curSunit=195#> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁵⁰ <https://ebs.aydin.edu.tr/index.iau?Page=BolumDersleri&BK=201&DersTuru=0&ln=tr> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁵¹ <https://bologna.toros.edu.tr/?id=/programme&degree=12&program=275> Erişim Tarihi: 30.08.2020

İstanbul Okan Üniversitesi (Vakıf) ⁵⁴	Yaşar Üniversitesi (Vakıf) ⁵⁵
İstanbul Üniversitesi (Devlet) ⁵⁶	Yeditepe Üniversitesi (Vakıf) ⁵⁷
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Devlet) ⁵⁸	Yıldız Teknik Üniversitesi (Devlet) ⁵⁹

Tablo 1: Mütercim-Tercümanlık ve Çeviribilim Bölümlerinin Bulunduğu Üniversiteler

Bu üniversitelerin 53'ü çeviri eğitimi için mütercim-tercümanlık bölümünde eğitim veriyorken 2'si çeviribilim bölüm ismiyle eğitim vermektedir. Bu bölümlerde genelde medya, özelde ise haber çevirilerini kapsayan derslerin isimleri şu şekildedir: Media Translation, Medya Çevirisi, Medya ve Çeviribilim ilişkisi, Medya ve Basın, İletişim ve Medya Çevirisi, Basın ve Ekonomi Metinleri Çevirisi, Translation of Press Texts, Basın Yayın Çevirisi I, Basın Yayın Çevirisi II, Language of Journalism, Special Topics in Translation: Media, Basın Metinleri Çevirisi, Multimedya Çeviri Çalışmaları, Multimedia Translation, Yazılı Basın Çevirisi, Görsel Basın ve Film Çevirisi, Media Studies, Interpreting in Press and Media, Translation of Media and Advertising Texts, Dijital Medya Çalışmaları, Translation of Media and Advertising Texts, Medya Çevirisi, Elektronik Medyada Sözlü Çeviri, Kitle İletişim Araçları, Medya ve Çeviri, Media and Advertisement Translation, Media Interpreting, Kitle İletişim Araçları ve Metinleri, Translation of Mass Media, Medya ve İletişim Metinleri Çevirisi, Basın Dili, Medya Psikolojisi, Yazılı Basın Çevirisi, Görsel Basın ve Film Çevirisi, Basın Dili, Film and Media Translation, Medya Çevirisi ve Haber Düzenleme, Medya ve Gazetecilik Çevirisi, İletişim Metinleri Çevirisi, Basın ve Medya Çevirisi, Basın ve Medya Çevirisi II, Medya Çevirisi ve Haber Düzenleme, Dijital Medya ve Çeviri, Yazılı Basında Çeviri, Medya ve İletişim Çevirisi, Sosyal Medya Ağları ve Çeviri Hareketleri.

Bu derslerin %57'sinin seçmeli, %38'inin zorunlu; %5'inin ise seçmeli-zorunlu durumunun belirtilmediği görülmektedir. Haber çevirilerini kapsayan bu derslerin, bölümlerin EBS'lerinden edinilen bilgilere göre verilme dönemleri şu şekildedir: 1. Dönem: 0, 2. Dönem: 1, 3. Dönem: 6, 4. Dönem: 11, 5. Dönem: 11, 6. Dönem: 11, 7. Dönem: 5 ve 8. Dönem: 12. Bunlara ek olarak bazı bölümlerde seçmeli dersler belli bir dönemden itibaren seçilebilir veya belli dönemlerde seçilebilir şekilde öğrencinin seçimine sunulmuştur. Bazı seçimlik dersler, seçimlik havuzundan tercih edilebileceği ve belli bir yarıyıldan sonra ders programına dâhil edildiği için bazı derslerle ilgili '3. Yarıyıldan itibaren' şeklinde bir çıkarımda bulunulabilmekte. Ayrıca bazı seçimlik dersler, belli dönemlerde öğrencinin seçimine sunulmaktadır. Örneğin yukarıda ismi belirtilen bir ders 2, 4 veya 8. yarıyılların birinde tercih edilebilmektedir.

Yukarıda isimleri belirtilen derslerin içerik ve amaçları EBS'den edinilen bilgilere göre şu şekilde özetlenebilmektedir: basın ve medya kavramları, basın terminolojisi, haber yapıları, basın tarihi, haber içerik çözümlemesi, söylem çözümlemesi, basın dilinde bilinçlendirme, metin türleri, dil kullanım farklılıkları, kitle iletişim araçlarının tanıtımı, erek kültür farkındalığı, özet çeviri, deneyim kazandırma, basın organlarındaki dil ve üslup farkındalığı, haber analizi,

⁵² <https://ubyo.gelisim.edu.tr/bolum/mutercim-tercumanlik-ingilizce-217/mufredat> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁵³ <https://bys.trakya.edu.tr/file/open/27276987> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁵⁴ <https://www.okan.edu.tr/uploads/pages/ders-plani-4/muti-ingilizce-2018-19-mufredat.pdf> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁵⁵ <https://dti.yasar.edu.tr/ders-plani/> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁵⁶ <https://ebs.istanbul.edu.tr/home/dersprogram/?id=1132&yil=2018> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁵⁷ <https://fenedebiyat.yeditepe.edu.tr/tr/ceviribilim/dersler> Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁵⁸ http://ects.mu.edu.tr/tr/program/351#link_14 Erişim Tarihi: 30.08.2020

⁵⁹ <http://www.bologna.yildiz.edu.tr/index.php?r=program/view&id=201&aid=8> Erişim Tarihi: 30.08.2020

dış haberler bölümlerinin çalışma prensibi. Genel olarak bakıldığında bu dersi alan öğrencilere, haber çevirileri alanı ile ilgili farkındalık ve eleştirel yaklaşım kazandırılmaya çalışıldığı ve bu alandaki metin türlerine değinerek çeviri alıştırmalarının yapıldığı ifade edilebilmektedir.

Müfredatların Değerlendirmesi

ÖSYM tercih kılavuzundan saptanan mütercim-tercümanlık ve çeviribilim eğitimi veren üniversitelerin kendi sitelerinden ulaşılan haber çevirileri bağlamındaki bilgilere, bir önceki bölümde detaylı bir şekilde yer verilmiştir. Edinilen bu bilgilerin haber üretimi/oluşturma göz önünde bulundurularak değerlendirilmesinin, haber çevirisi dersinin bu bölümlerdeki önemini ortaya koyma açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Küreselleşen dünyanın göstergelerinden biri olan uluslararası haber yapımı sayesinde insanlar, sadece etraflarıyla kısıtlı kalmayıp tüm dünya ile ilgili bilgi edinebilmekte ve bu da gelişen teknoloji sayesinde çok kısa sürede gerçekleşebilmektedir. Dünyanın bir ucunda gerçekleşen bir olaydan dakikalar içerisinde dünyanın öteki ucunda yaşayanların haberdar olmaları, küreselleşmenin en büyük örneklerinden sayılabilmektedir. Ortak yaşanan gezegenle ilgili bilgi edinmenin gerekliliğine karşın, dünyadaki herkesin aynı dili konuşmadığı göz önünde bulundurulursa, bu küreselleşme olgusunda çevirinin yeri ve öneminin ne denli olduğu fark edilebilmektedir. Çeviri faaliyeti, medya alanından yerelleştirmeye kadar her alanda çoğu zaman farkında olunmasa da bir yere sahiptir. Aynı şekilde küreselleşmede büyük öneme sahip olan uluslararası haberlerin oluşmasında da gerekli olan bir faaliyet olduğu ifade edilebilmektedir. Dolayısıyla haber çevirilerinin varlığından söz etmek doğal olarak mümkündür.

Türkiye Cumhuriyeti geneline bakıldığında 55 üniversitede mütercim-tercümanlık veya çeviribilim bölümü olduğu görülmektedir. Bu üniversitelerin çok büyük bir bölümü İngilizce eğitim vermektedir. İngilizcenin lingua franca olarak görülmesi 50 İngilizce mütercim-tercümanlık veya çeviribilim bölümünün olmasındaki sebepler arasında görülebilir. Yukarıda da ifade edildiği gibi her ne kadar İngilizce dünya dili olarak görülse de çeviri faaliyeti sadece İngilizce üzerinden gerçekleşmediği için, diğer dillerde eğitimin de önemli olduğu aşikârdır. Bu sebepten 30 bölümde Fransızca, Almanca, Arapça, Rusça, Farsça, Bulgarca ve Çince çeviri eğitimi verilmektedir. Özellikle bu dillerin olmasında siyasi, ticari ve sosyal sebepler gibi bir takım sebeplerin sıralanabileceği ifade edilebilir. Son yıllarda özellikle Suriye'den çok sayıda mülteci kabulünün Arapça çevirmen ihtiyacı doğurduğu ve dolayısıyla Arapça bölümlerinin artmasında etkili olduğu çıkarımında bulunulabilir.

Mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümlerinin EBS'lerinden edinilen müfredat bilgileri doğrultusunda, çalışmanın çerçevesini oluşturan haber çevirileri derslerinin her bölümde farklı ders ismi ile veya farklı ders ismi altında verildiği sonucuna ulaşılabilir. Genelde 'medya çevirileri' ya da 'basın çevirileri' altında görülebilen haber çevirileri, medya altında yer alan birçok farklı çeviri türleri arasında yer almaktadır. Aynı şekilde sadece basın⁶⁰ çevirileri olarak düşünüldüğünde, sadece yazılı metinlerden bahsetmek mümkün. Haber çevirilerinin, sadece yazılı çeviriden ibaret olmadığı göz önünde bulundurulduğunda, basın çevirilerinin sözlü haber çevirileri kısmında eksik olduğu sonucuna varılabilir. Tek başına ders olarak haber çevirileri, isimlerinden de anlaşılacağı üzere 'medya ve gazetecilik çevirisi' ve 'gazetecilik dili'

⁶⁰ <https://sozluk.gov.tr/> Basın: Gazete, dergi gibi belirli zamanlarda çıkan yazılı yayınların bütünü, matbuat. Erişim Tarihi 18.07.2020

(journalism language) derslerinde görülebilmektedir. Fakat mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümlerinde, yukarıda isimleri verilen derslerin içerik ve amaçlarına bakıldığında, alanla ilgili terminoloji, haber yapıları, basın tarihi, haber içerik ve söylem çözümlemesi, metin türleri, kitle iletişim araçlarının tanıtımı, özet çeviri, deneyim kazandırma, dış haberler bölümlerinin çalışma prensipleri gibi daha çok öğrencilere haber çevirileri alanı ile ilgili farkındalık ve eleştirel yaklaşım kazandırmayı ve metin türleri üzerinden çeviri alıştırmaları yapmayı hedefleyen dersler oldukları çıkarımında bulunulabilmektedir. Haber çevirilerini ele alan bu derslerin, çok önemli ve değerli oldukları gerçeğiyle birlikte, öğrencilere çeviri faaliyetinin gerçekleştirildiği bir alanın tanıtılmasından öteye geçemedikleri ifade edilebilmektedir. Diğer yandan toplamda 55 mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümü olan üniversitelerin ders plan ve içeriklerinden ulaşılan bilgiler doğrultusunda, haber çevirileri içeren derslerin %57'sinin seçmeli, %38'inin zorunlu, %5'inin ise seçmeli-zorunlu durumunun belirtilmemiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Teknoloji çağı olarak adlandırdığımız çağda, etkileşim dâhil neredeyse her şeyin çok kısa sürelerde gerçekleştirilebiliyor oluşunun, küreselleşmeyi hızlandırdığı ve farklı alanlarda da yaşanmasına olanak sağladığı ifade edilebilmektedir. Dünyayı yukarıda da ifade edildiği gibi küresel bir köye dönüştüren teknolojik gelişmeler, uluslararası haber yapımında da kendini göstermektedir. Uluslararası haber ajansları, abonelerine, yani medya kuruluşlarına kaynak sağlamaları ile bu kuruluşların okuyucu/dinleyici/izleyicilerine haber sunmalarına olanak sağlamaktadır. Küreselleşmenin sınırları ortadan kaldırarak, dünyayı küresel bir köy durumuna getirmiş olmasının, bilgi edinme gereksinimini ve ajansların sağladığı kaynakların çevirisini gerekli kıldığı söylenebilmektedir. Dolayısıyla haber çevirisinin bu denli zaruri ve önemli olmasına rağmen haber çevirilerini ele alan derslerin yarısından fazlasının seçmeli oluşu, çeviri faaliyetinin gerçekleştirildiği ve çeviri ihtiyacının duyulduğu alanların hepsinin aynı yoğunlukta öğretilmediği anlamına gelebilmektedir. Ayrıyeten çeviri faaliyeti ve ihtiyacı sadece ajanslardan edinilen kaynaklarda değil, aynı zamanda çok dilli medya kuruluşlarında, farklı dillerde aktarım yapılması sebebiyle de karşımıza çıkmaktadır.

Buna ek olarak medya ve/veya haber çevirileri alanıyla ilgili gerçekleştirilen çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda, çevirmenin sahip olması gereken edinçlere ek olarak gazetecilik alanıyla özdeşleştirilen bir takım edinçlere de sahip olması gerektiği sonucuna varılabilir. Bunların eksiklikleri haber çevirisinin varlığını sorgulatmasının yanı sıra, bu faaliyeti gerçekleştiren kişilerin kendilerini çevirmen olarak tanımlamaları konusunda da ikileme düşmelerine sebep olmaktadır. Nitekim Tsai, Caimotto ve Loupaki'nin haber çevirileri ile ilgili gerçekleştirdikleri çalışmalardan, haber çevirileri faaliyetinde bulunan kişilerin, bu alanla ilgili eğitim almaları gerektiği, gazeteci görevlerini de yapmalarının beklendiği, çevirileri gerçekleştirenlerin genelde çevirmen olmayışları sebebiyle haber çevirilerinin tanınmadıkları sonucuna ulaşılabilmektedir (2010, s. 191, 85, 55). Bunlar, sadece Türkiye'deki mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümlerinde haber çevirisi eğitimi ile ilgili eksikliklerin olmadığını, Çin, İtalya ve Yunanistan örneklerinde de görüleceği gibi dünya genelinde var olan eksiklikler olduğunu gözler önüne sermektedir.

Mütercim-tercümanlık ve çeviribilim eğitiminde önemli yere sahip olan çeviri kuramları, çeviri faaliyetinin gerçekleştirildiği alanlar göz önünde bulundurularak değerlendirildiğinde bu alanların bazılarında bir takım soru işaretleri oluşturmaktadır. Haber çevirilerinin çeviri kuramları kapsamında süreç, işlev ve ürün odaklı değerlendirilmesi ve kuramların eksik olduğu düşünülen yönlerinin bir örnekle verilmesi bu durumu daha anlaşılır kılacaktır. Çeviri kuramları

dendiğinde bu alandaki neredeyse herkesin ilk aklına gelen kuramlar arasında yer alan Hans Vermeer'in Skopos Kuramı'na göre erek metin (EM) kaynak metinden (KM) bağımsız bir işleve/amaca hizmet edebilmektedir. Bu işlevi belirleyen kişi ise çeviri görevini veren kişidir. Buna göre işverenin, müşterinin beklentisine göre bir çeviri gerçekleştirilmesini sağladığı ifade edilmektedir (Faruk Yücel, 2007, s. 219-236). Haber çevirileri açısından ele alındığında bazı basın yayın şirketlerinin güttükleri bir takım amaçların var olduğu ve bu durumun çeviri eylemini şekillendirebileceği ifade edilebilmektedir. Çeviri yoluyla yapılan haberlerde kaynak metinden bağımsız bir işleve hizmet edebilecek olan EM'nin oluşumu esnasında KM'de bir takım değişikliklerin gerçekleştiği ifade edilebilmektedir. EM'nin kaynağından farklı bir amaca hizmet edebilir ve farklı bir işleve sahip olabilir oluşu Skopos kuramı ile açıklanabilmektedir. Bu amacı belirleyen ise gazeteci çevirmene görevini veren müdürüdür. Skopos kuramından farklı olarak bu amaç her defasında işveren ve çevirmen arasında görüşülmez. Çevirmenin çalıştığı kurumda belli bir ideoloji vardır ve bu doğrultuda çeviri gerçekleştirilir. Çevirisi gerçekleştirilen haberin, kurumun amacına uymaması durumunda, editör ve yazı işleri müdürü gibi sonraki aşamalarda kontrolden geçerek gerekli düzeltmeler istenebilmektedir. Ayrıca Skopos kuramına göre işveren, çevirmenle müşterisinin beklentileri doğrultusunda temasa geçer fakat haber çevirileri bağlamında müşteri, haber metninin okuyucusu olarak nitelendirilememektedir. Nitekim okuyucular belli bir haberin çevrilmesini talep etmezler, fakat okuyucuların ilgi duydukları konuları bilen basın yayın kurumu bu doğrultuda çeviriler gerçekleştirmektedir. Bu beklentiler gazetenin basılı olması durumunda yayınlanan haberlerin yer aldığı günlük satış oranıyla ölçülebilirken, günümüzde haberin okunma sayısı, beğenilme ve paylaşılma sayıları ve yapılan yorumlar ile ölçülebilmektedir.

Vermeer'in Skopos kuramına ek olarak daha birçok kuram ve yaklaşım örnekleri verilebilmektedir. Bunların, çevirilerin gerçekleştirildiği alandan alana farklı değerlendirilecekleri, dolayısıyla eksik yanlarının her alanda farklı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Skopos kuramından yola çıkmak dahi, sadece çeviri kuram ve yaklaşımların öğretilmesinin ve içselleştirilmesinin yeterli olmayacağı ve çeviri gerçekleştirilecek alana göre, o alanla ilgili kuram ve yaklaşımların da öğretilmesi gerektiği fikrini oluşturmaktadır. Haber çevirileri alanı göz önünde bulundurulduğunda, çeviri kuram ve yaklaşımlarına ek olarak medya ve iletişim kuram ve yaklaşımlarının da öğretilmesinin, gerçekleştirilen faaliyetin benimsenmesinde ve tanımlanmasında etkili olabileceği düşünülmektedir.

Türkiye Cumhuriyet'indeki üniversitelerin mütercim-tercümanlık bölümlerinin EBS'lerinden haber çevirileri ile ilgili elde edilen ve yukarıda sunulmuş olan bilgilerden, haber çevirileri noktasında eksik olarak görülebilecek ve haber çevirisi eğitimine eklenmesinin faydalı olabileceği düşünülen olguların, sadece Marmara Üniversitesi'nde 'Çeviride Özel Konular: Medya ve İletişim' dersi amaç ve içerik tanımında yer aldığı görülmektedir. Bu dersin amaç ve içerik tanımında alttakiler hedeflenmektedir:

"Medya ve iletişim teknolojileri daha önce benzeri görülmemiş bir biçimde insanların yaşam alanlarına sızmıştır. Öğrencilerin bunun nasıl gerçekleştiğini kavrayabilmesi için bu ders, medya çalışmaları alanında önemli bir yeri olan belli başlı kuramsal yaklaşımları ve kavramları kapsayacak bir biçimde hazırlanmıştır. Günümüzde özellikle internet hızla gelişerek yaşamlarımızın merkezine oturmuştur. Bu sebeple derste daha çok internetin ekonomi politiği, internetin demokrasi ve özgürlükle olan ilişkisi üzerinde durulacaktır. Ders ilerledikçe öğrenciler toplumda medyanın halkın yararına mı yoksa bazı güç odaklarına mı hizmet ettiğini daha iyi kavrayacaklardır. Medya içindeki

birleşme ve yöndeşmelere ilişkin dinamikler, internetin insanların yaşamına daha fazla demokrasi getirip getirmediği ile ilgili konular da derste sorgulanacaktır.”⁶¹

Çeviri kuram ve yaklaşımlarının eksik kaldığı ve soru işaretlerine neden olduğu noktalarda, medya ve iletişim alanındaki kuram ve yaklaşımların faydalı olabileceği ifade edilebilir. Diğer yandan bu alandaki kuram ve yaklaşımlar, sadece çeviri faaliyetini gerçekleştirenler için ne yaptıklarının farkına varmaları konusunda değil, aynı zamanda çevirilerin bilim insanları tarafından değerlendirilmesinde de yol gösterici olacağı ifade edilebilir.

Bunlara ek olarak haber çevirileri ile ilgili gerçekleştirilen ve yukarıda değinilen çalışmalar, haber çevirilerinin halkın beklentisi doğrultusunda gerçekleştirildiğini ve çevirilerin erek kitlenin ilgisini çekmek adına bir takım değişikliklerle halka aktarıldığını göstermektedir. İtalya’dan örnek veren Caimotto, okuyucuların İtalya ile ilgili yorumları merak ettiklerini ve bu yüzden gazetecilerin ülke ve ülke siyaseti ile ilgili yazıları çevirdiklerini ifade etmektedir. Bu yazıların çevirilerinde sık sık virgül eklenerek yorumların eklendiğini söyleyen Caimotto, belli bir algı oluşturmak için başvurulan bu yöntemin çerçeveleme, yani ‘framing’ yöntemine örnek gösterilebileceğini ifade etmektedir (2010: 76). Çerçeveleme yöntemi ise haberlerde çokça kullanılan ve izleyicinin anlama biçimini etkileyebileceği düşüncesine dayanan bir yöntemdir (Pan ve Kosicki’den aktaran Özarslan, 2007: 15). Çerçeveleme yöntemine ek olarak yine haber çevirilerinde ‘etno-merkezci eritme’ ve ‘saldırgan sadakat’ isminde stratejik yerleştirme ilkeleri karşımıza çıkmaktadır. Etno-merkezci eritme stratejisinde KM kaynak kültürün özelliklerinden ayrılır ve erek dil kültür değerlerine göre sadeleştirilir. Saldırgan sadakatte ise KM’nin dilsel ve kültürel farkı korunur (Muhammed Zahit Can ve Görkem Gezer, 2018, s. 1). Elpida Loupaki’nin Yunanistan ile ilgili çalışmasında ise, haber çevirilerinde kullanılan belli başlı stratejilerle düşüncelerin altının çizilebileceği ve/veya bu düşüncelerin güçlendirilebileceği örneği görülebilmektedir. KM’deki ideolojik çatışmanın EM’ye aktarımı, KM’deki ideolojik çatışmanın EM’de silinmesi ve KM’de yer almayan ama EM’ye yeni çatışmanın eklenmesi bu stratejiler arasında yer almaktadır (2010, s. 64). Diğer yandan Esperança Bielsa’nın (2016, s. 199-200) da ifade ettiği gibi haber çevirilerinde KM’de başlıkların değiştirilmesi, paragrafların değiştirilmesi, yeni okuyucu kitle için arka plan bilgisinin eklenmesi, gereksiz olduğu düşünülen ya da zaten bilindiği düşünülen bilgilerin çıkarılması gibi modifikasyonlar gerçekleştirilmektedir.

Çerçeveleme, yorumlama, etno-merkezci eritme ve saldırgan sadakat gibi şuan çalışmada değinilmeyen ama daha çok haber üretimine özgü birçok yöntem ve strateji bulunmaktadır. Bunların haber üretiminde olduğu kadar haber çevirilerinde de önemi yadsınamaz ve varlıkları, birkaçının yukarıda da değinildiği birçok çeviri çalışmasıyla ortaya koyulmuştur. Bu sebepten, akademik çeviri eğitiminde, çevirmen adaylarında oluşturulması hedeflenen çevirmen edinçlerine ek olarak, medya ve iletişim alanında oluşturulması hedeflenen birtakım edinçlerin de ders kapsamında ele alınmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümlerinde, haber çevirilerini ele alan derslerin, Marmara Üniversitesi hariç genelinin bu alanla ilgili farkındalık ve eleştirel yaklaşım kazandırmaya yönelik, daha çok yüzeysel olarak nitelendirilebilecek bir eğitim yoluna gittikleri ifade edilebilmektedir. Buna ek olarak bu bölümlerdeki haber çevirilerini kapsayan derslerin yarısından fazlasının, seçimlik ders

⁶¹http://dosya.marmara.edu.tr/fe/imt/Lisans%20Program%C4%B1/Ders%20Icerikleri/Ders_erikleri_3._Mufredat_TR.pdf Erişim Tarihi: 30.08.2020

oluşu, bu dersi seçmeyen öğrencilerin yüzeysel dahi olsa haber çevirileri ile ilgili bilgi edinemeyecekleri anlamına gelebilmektedir.

Sonuç

Varlığımızı sürdürmemizde en az yemek-içmek kadar gerekli olan ve doğuştan gereksinimini duyduğumuz söylenen bilgi alış-verişinin, teknolojik gelişmelere bağlı olarak çeşitlendiği ve etki alanının genişlediğini söylemek mümkün. Nitekim eskiden bilgi aktarımı kulaktan kulağa kısıtlı bir alanda gerçekleştirilirken günümüz teknolojiyle uzun mesafelere rağmen çok kısa süre içerisinde çok basit bir şekilde bilgi edinmek ve iletişime geçmek mümkün. Kitle iletişim araçlarının çoğalıp çeşitlenmesi ve etki alanının genişlemesine paralel olarak, kullanım amacında da farklılıklar oluşmaya başlamıştır. Önceleri sadece bilgi aktarımı amacı ile kullanılan kitle iletişim araçları, gerek manipüle gücünün yüksek oluşu gerekse maddi açıdan getirilerinin olabileceği düşüncesi ile farklı amaçlarla kullanılmaya başlanmıştır. Teknolojik gelişmelerin ülkeler arası sınırları ortadan kaldırarak iletişimi ve dolayısı ile bilgi alış-verişini basitleştirmesiyle birlikte küreselleşmede en büyük etken olduğunu söylemek mümkün. Diğer yandan teknolojik gelişmelere bağlı olarak kitle iletişim araçlarının küreselleşmeye etkisinin yanında, küreselleşmenin de kitle iletişim araçları alanındaki gelişmelerde etkili olduğu ifade edilebilmektedir. Buna bağlı olarak birbirlerinin gelişimlerinde etkili oldukları sonucuna ulaşılabilmektedir.

Küreselleşme her ne kadar sınırları ortadan kaldırarak McLuhan'ın da ifade ettiği gibi küresel bir köy oluşturmuş olsa da, diller arası sınırları ortadan kaldırmadığı ve ortak bir dil kullanılmadığı için dil noktasında bir küreselleşmeden bahsetmek mümkün değil. Bu noktada çeviri devreye girmektedir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda, çevirinin, küreselleşmenin varlığını sürdürebilmesi için bilgi-alışverişinde ne denli etkin ve önemli olduğu görülebilmektedir. Nitekim dünyanın öteki ucunda gerçekleşen bir olaydan haberdar olmamız noktasında, genelde haber ajanslarından sağlanan kaynakların çevirileri gerçekleştirilmektedir. Bu kaynaklar, ister İngilizce ister farklı bir dilde olsunlar, erek kitlenin kaynak metnin diline hâkim olmadığı durumlarda çeviri gereksinimi doğmaktadır. Bu da çevirinin bilgi aktarımında gerek ürün gerekse süreç noktasında devreye girdiğini, hatta girmesi gerektiğini göstermektedir.

Haber çevirileri alanında yapılan çalışmalar, bu alanda gerçekleştirilen çevirilerin çeviri olarak görülmediklerini, bu işi gerçekleştiren kişilerin de kendilerini çevirmen olarak tanımlamadıklarını ortaya koymaktadır. Farklı ülkelerde gerçekleştirilen birçok vaka çalışmasıyla gösterilen bu durumun, başlıca sebepleri olarak ise çeviri ürün ve çevirmen görevlerinin tanımlamalarındaki eksiklikler gösterilmektedir. Genelde bir KM'den EM'ye olacak şekilde gerçekleştirildiği düşünülen sözlü veya yazılı çeviriyle, habercilik alanında farklı şekillerde karşılaşılmaktadır. Bir gazeteciden gerçekleştirilmesi beklenen görevler arasına yer alan arşivden faydalanma ve/veya farklı kaynaklarla haber metnini besleme, çeviri sürecine dâhil edildiğinden, bu görevi gerçekleştiren kişi kendisini çevirmenden ziyade gazeteci olarak tanımlamaktadır. Ortaya çıkan ürün de yine aynı şekilde klasik çeviri ürünü tanımına dâhil edilemediğinden, ürünün yeni bir haber metni mi yoksa çeviri olarak mı tanımlanacağı konusunda fikir birliği bulunmamaktadır. Bu çalışmada değinilen vaka çalışmaları, haber çevirilerinde medya ve iletişim veya gazetecilik gibi alanlara özgü kuram ve yaklaşımların, haber çevirilerinde de var olduğunu ortaya koymaktadır. Haber çevirileri alanında, çeviri kuramlarının bazı noktaları açıklama konusunda zayıf kalması, medya ve iletişim alanındaki kuram ve yaklaşımların haber çevirileri alanına da entegre edilebileceği düşüncesini

oluşturmuştur. Gerek haber çevirisini gerçekleştiren kişinin ne yaptığını bilmesi ve yaptığı şeyi açıklayabilmesi (başka bir deyişle tanımlayabilmesi) gerekse çeviri ürününün değerlendirilmesinde bu kuram ve yaklaşımların varlığının faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Bu düşünceden yola çıkarak Türkiye Cumhuriyeti üniversitelerinin mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümlerinde, haber çevirilerinin ne durumda olduklarını saptamak adına ÖSYM'nin YKS 2020 tercih kılavuzundan, bu bölümlerin yer aldığı 55 üniversite tespit edilmiştir. Bu üniversitelerin EBS'lerinden haber çevirileri ile ilgili saptanan derslerin, genelde 'medya çevirileri' ya da 'basın çevirileri' altında yer aldığı görülmüştür. Medya çevirilerinin geniş kapsamlı oluşu ve basın çevirilerinin de yazılı çeviriye odaklanmış oluşunun, bu derslerde haber çevirilerinin detaylı öğretilmemesine sebep olabileceği düşünülmektedir. Tek başına sadece haber çevirilerini kapsayanların ise, isimlerinden de anlaşılacağı üzere 'medya ve gazetecilik çevirisi' ve 'gazetecilik dili' (journalism language) derslerinin oldukları görülmüştür. Fakat ilgili bölümlerdeki haber çevirileriyle ilgili derslerin içerik ve amaçlarına bakıldığında, alanla ilgili terminoloji, haber yapıları, basın tarihi, haber içerik ve söylem çözümlemesi, metin türleri, kitle iletişim araçlarının tanıtımı, özet çeviri, deneyim kazandırma, dış haberler bölümlerinin çalışma prensipleri gibi daha çok öğrencilere haber çevirileri alanı ile ilgili farkındalık ve eleştirel yaklaşım kazandırmayı ve metin türleri üzerinden çeviri alıştırmaları yapmayı hedefleyen dersler oldukları çıkarımında bulunulabilir.

Diğer yandan bu derslerin %57'sinin (37 ders) seçmeli, %38'inin (26 ders) zorunlu, %5'inin (3 ders) ise seçmeli-zorunlu durumunun belirtilmemiş olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durum, küreselleşen dünyamızda çok önemli yere sahip olan haber çevirilerinin, seçmeli ders olarak kişinin tercihiyle sunulması ile sadece bu dersi seçen kişilerin alanla ilgili farkındalık kazanmalarına olanak sağladığı sonucuna varılabilmektedir. Buna ek olarak zorunlu olan derslerin ders amaç ve içerik tanımlarından, bu derslerin daha çok farkındalık kazandırmaya çalışan ve yüzeysel bilgi veren dersler oldukları sonucuna ulaşılabilmektedir. Marmara Üniversitesi'nde 'Çeviride Özel Konular: Medya ve İletişim' dersi amaç ve içerik tanımı, haber çevirileri alanı ile ilgili bir çevirmen adayının bilmesi gerekenlerin detaylı bir şekilde aktarıldığını göstermektedir. Bu dersin tanımına göre, medya çalışmaları alanında önemli bir yeri olan belli başlı kuramsal yaklaşımlar ve kavramlar öğrenciye öğretilmektedir. Bu ders ile medyanın, halkın yararına mı yoksa bazı güç odaklarına mı hizmet ettiği noktasında farkındalık kazandırmak da hedeflenmektedir. Bundan yola çıkarak çerçeveleme, yani 'framing' yöntemi ve 'etno-merkezci eritme' ve 'saldırgan sadakat' ismindeki stratejik yerleştirme ilkeleri gibi, haber çevirilerinde de yer aldığı yapılan çalışmalarla ortaya koyulan yöntem ve yaklaşımların, çevirmen adaylarına öğretildikleri sonucuna varılabilmektedir.

Küreselleşen dünyada haber çevirilerinin önemi ve dolayısıyla bu işin profesyonel bir şekilde yapılabilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu alanda ortaya çıkan ürün ve gerçekleştirilen faaliyetin çeviri alanıyla bağlantılı olarak tanımlanabilmesi noktasında, haber çevirisi derslerinin akademik çeviri eğitiminde gerekli olduğu düşünülmektedir. Haber çevirisi derslerinin gerekliliği ve içeriğinin nasıl olabileceği, vaka çalışmalarının sonuçları ve mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölüm ders bilgilerinden yola çıkılarak bu çalışma ile ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

KAYNAKLAR

- 29 Mayıs Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <https://tre.29mayis.edu.tr/tr/ingilizce-mutercim-tercumanlik-ders-icerikleri> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <https://mtb.atu.edu.tr/#!/sayfa/338/645/60a93797-4abd-44d3-8688-a669db73e046/> adresinden erişildi. (ET: (28.08.2020)
- Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <https://obs.agri.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=99&curSunit=6173#> adresinden erişildi. (ET: (28.08.2020)
- Allan, S. (2004). News Culture. UK: Open Universty Press.
- Amasya Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <https://ydy.amasya.edu.tr/media/7052/imt-ders-programi-tr-donusturuldu.pdf> adresinden erişildi. (ET: (28.08.2020)
- Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Mütercim- Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. https://aybu.edu.tr/insanvetoplum/ingilizce-mutercimlik/custom_page-331-lisans-programi.html adresinden erişildi. (ET: (28.08.2020)
- Atatürk Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. [https://obs.atauni.edu.tr/moduller/dbp/eobs/birimDetay/2812/%C4%B0ngilizce%20M%C3%BCtercim%20ve%20Terc%C3%BCmanl%C4%B1k%20Program%C4%B1%20\(2812\)?](https://obs.atauni.edu.tr/moduller/dbp/eobs/birimDetay/2812/%C4%B0ngilizce%20M%C3%BCtercim%20ve%20Terc%C3%BCmanl%C4%B1k%20Program%C4%B1%20(2812)?) adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- Atılım Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <https://www.atilim.edu.tr/tr/mtb/page/1758/mufredat> adresinden erişildi. (ET: (28.08.2020)
- Aziz, A. (2016). İletişime Giriş. İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- Bartın Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <http://ubys.bartın.edu.tr/AIS/OutcomeBasedLearning/Home/Index?id=512> adresinden erişildi. (ET: (28.08.2020)
- Başkent Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <http://angora.baskent.edu.tr/bilgipaketi/?dil=TR&menu=akademik&inner=katalog&birim=406> adresinden erişildi. (ET: (28.08.2020)
- Beykent Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <https://fef.beykent.edu.tr/bolumler/mutercim-tercumanlik-ingilizce/ders-plani-ve-yapisi> adresinden erişildi. (ET: (29.08.2020)
- Bielsa, E. (2016). News translation: global or cosmopolitan connections?. Media, Culture & Society, 196-211. DOI: 10.1177/0163443715613635
- Bilkent Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. https://stars.bilkent.edu.tr/webserv/curriculum/?dil=tur&options=&bolum_kod=TRIN&program_kod=TRIN_BA_2017&mod=tntm adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)

- Boğaziçi Üniversitesi Çeviribilim Bölümü Ders İçerikleri.
http://www.boun.edu.tr/tr_TR/Content/Akademik/Lisans_Katalogu/FenEdebiyat_Fakultesi/Ceviribilim_Bolumu adresinden erişildi. (ET: (29.08.2020)
- Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
https://yabancidiller.ibu.edu.tr/images/ders_icerikleri/lisans-mufredat_2017.pdf adresinden erişildi. (ET: (29.08.2020)
- Caimotto, M. C. (2010). Political Discourse, Media and Translation. Schäffner, C. ve Basnett, S. (Yay. Haz.). Translating Foreign Articles with Local Implications: A Case Study (s. 76-93). Cambridge Scholars Publishing.
- Can, M. Z. Ve Gezer, G. (2018). Haber Çevirilerinde Yerleştirme Stratejileri Olarak Etnomerkezci Eritme Ve Saldırgan Sadakat. Tarih Okulu Dergisi (TOD) Journal of History School, 1-37. DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh1460>
- Çağ Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <https://www.cag.edu.tr/tr/fen-edebiyat-fakultesi-ingilizce-mutercim-ve-tercumanlik-pcpo-ders-iliskileri> adresinden erişildi. (ET: (29.08.2020)
- Çankaya Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://mtb.cankaya.edu.tr/lisans-dersleri/> adresinden erişildi. (ET: (29.08.2020)
- Dokuz Eylül Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
http://debis.deu.edu.tr/ders-katalog/2019-2020/tr/bolum_9814_tr.html adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- Drowne, K. ve Huber, P. (2004). The 1920's. USA: Greenwood Press.
- Dünya'nın En Büyük Göçü: Küresel Köy'e (Global Village) Göç Ediyoruz!.
<https://medium.com/@candurmaz/d%C3%BCnyan%C4%B1n-en-b%C3%BCy%C3%BCk-g%C3%B6ç%C3%A7%C3%BC-k%C3%BCresel-k%C3%B6y-e-global-village-g%C3%B6ç-ediyoruz-6020b00f079d> adresinden erişildi. (ET: (29.06.2020)
- Ege Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://ebys.ege.edu.tr/ogrenci/ebp/organizasyon.aspx?kultur=trTR&Mod=1&ustbirim=7&birim=17&altbirim=1&program=2711&organizasyonId=116&mufredatTurId=932001> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- Fedunkiw, M (2007). Inventing the Radio. Canada: Crabtree Publishing Company.
- Gümüş, A. F. (2019). Çevirinin Diasporik Toplulukları Yönlendirme Gücü: Almanya'daki Türk Diasporasının Yönlendirilmesinde Çevirinin Üstlendiği Rolün İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi. Sakarya.
- Hacettepe Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
http://akts.hacettepe.edu.tr/program_yeterlilik_detay.php?prg_ref=PRGRAM_00000000000000000000000000000091&birim_kod=514&submenuheader=2&prg_kod=514 adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- Hazlett, T. W. (2019). Introduction: The Radio Act of 1927 Turns 90. Review of Industrial Organization, 56, 1-4. doi: 10.1007/s11151-019-09720-7

- İstanbul Arel Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://www.arel.edu.tr/fen-edebiyat-fakultesi/mutercim-tercumanlik-bolumu/ders-icerikleri> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- İstanbul Aydın Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://ebs.aydin.edu.tr/index.iau?Page=BolumDersleri&BK=201&DersTuru=0&ln=tr> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- İstanbul Gelişim Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://ubyo.gelisim.edu.tr/bolum/mutercim-tercumanlik-ingilizce-217/mufredat> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- İstanbul Okan Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://www.okan.edu.tr/uploads/pages/ders-plani-4/muti-ingilizce-2018-19-mufredat.pdf> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- İstanbul Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://ebs.istanbul.edu.tr/home/dersprogram/?id=1132&yil=2018> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://yeniuyuzil.edu.tr/Bolumler/IngilizceMutercimTercumanlik/Yeni%20ETI%20Der%20C4%B0%C3%A7erikleri.pdf> adresinden erişildi. (ET: (28.08.2020)
- İstinye Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://fef.istinye.edu.tr/tr/bolumler/mutercim-tercumanlik/ders-icerikleri> adresinden erişildi. (ET: (28.08.2020)
- İzmir Ekonomi Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://dti.ieu.edu.tr/tr/curr> adresinden erişildi. (ET: (28.08.2020)
- Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://mutercim.istiklal.edu.tr/Default.aspx?SID=23323> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- Kapadokya Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://bilgipaketi.kapadokya.edu.tr/Pages/CourseDetail.aspx?lang=trTR&academicYear=2019&facultyId=7&programId=3&menuType=course&catalogId=3186> adresinden erişildi. (ET: (28.08.2020)
- Kasap, F., Dolunay, A., & Mırçık, A. (2018). Küreselleşmenin Medya Üzerinde Etkileri: Küresel Medyaya “Sürükleniş”. *Journal of History Culture and Art Research*, 7/2, 515-532. doi:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v7i2.1417>
- Keith, M. C. (2010). *The Radio Station – Broadcast, Satellite & Internet*. USA: Elsevier.
- Kılıç, D. (2012). Medya Kavramı ve Toplum. Gürcan, H. İ. (Ed.) *Medya ve İletişim içinde* (s. 73-91). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Kırıkkale Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://obs.kku.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=1&curSunit=1211#> adresinden erişildi. (ET: (28.08.2020)

- Kovach, B. ve Rosenstiel, T. (2014). *The Elements of Journalism – What Newspeople Should Know and The Public Schoud Expect*. USA: Three Rivers Press.
- KTO Karatay Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <https://www.karatay.edu.tr/BolumDersIcerikleri/MTI.html> adresinden erişildi. (ET: (29.08.2020)
- Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. [http://birimler.dpu.edu.tr/app/views/panel/ckfinder/userfiles/176/files/Mutercim_Tercumanl_k_Mufredat_Curriculum\(1\).pdf](http://birimler.dpu.edu.tr/app/views/panel/ckfinder/userfiles/176/files/Mutercim_Tercumanl_k_Mufredat_Curriculum(1).pdf) adresinden erişildi. (ET: (29.08.2020)
- Loupaki, E. (2010). *Political Discourse, Media and Translation* Schäffner, C. ve Basnett, S. (Yay. Haz.). *Investigating Translators' Strategies in Rendering Ideological Conflict: The Case of News Translation* (s. 55-75). Cambridge Scholars Publishing.
- Manisa Celal Bayar Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <http://mtb.cbu.edu.tr/lisans-programi.34764.tr.html> adresinden erişildi. (ET: (29.08.2020)
- Mardin Artuklu Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. https://www.artuklu.edu.tr/dosyalar/yabanci_diller_yuksekk/formlar/m%C3%BCtercim%20terc%C3%BCmanl%C4%B1k%20Ders%20%C4%B0%C3%A7erik%20Bilgisi_29.01.2020.pdf adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- Marmara Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. http://dosya.marmara.edu.tr/fe/imt/Lisans%20Program%C4%B1/Ders%20Icerikleri/Ders_erikleri_3._Mufredat_TR.pdf adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- Mersin Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <http://oibs.mersin.edu.tr/bologna/?id=/programme&degree=12&program=153> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. http://ects.mu.edu.tr/tr/program/351#link_14 adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <https://obs.osmaniye.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=1003&curSunit=5671#> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)
- Ölçme, Seme ve Yerleştirme Merkezi 2020 YKS Tercih Kılavuzu. <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2020/YKS/tkilavuz13082020.pdf> adresinden erişildi. (ET: (25.08.2020)
- Özarlan, H. (2007). *Çerçeveleme Yaklaşımı Açısından Haber Çerçevelerinin İzler Kitle Düşünceleri Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Parry, R. (2011). *The Ascent of Media – From Gilgamesh to Google via Gutenberg*. UK: Nicholas Brealey Publishing.
- Sakarya Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <https://ebs.sakarya.edu.tr/Birim/DersPlan/36860> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020)

- Samsun Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://obs.samsun.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=5&curSunit=5066#> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020))
- Selçuk Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
https://bologna.selcuk.edu.tr/tr/Dersler/yabanci_diller_yo-mutercim_tercumanlik-mutercim_tercumanlik-lisans adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020))
- Siirt Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<http://mutercimtercumanen.siirt.edu.tr/> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020))
- Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://obs.cumhuriyet.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=31&curSunit=195#> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020))
- Toros Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://bologna.toros.edu.tr/?id=/programme&degree=12&program=275> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020))
- Trakya Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<https://bys.trakya.edu.tr/file/open/27276987> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020))
- Tsai, C. (2010). Political Discourse, Media and Translation. Schäffner, C. ve Basnett, S. (Yay. Haz.). News Translator as Reporter. (s. 178-197). Cambridge Scholars Publishing.
- Türk Dil Kurumu Sözlük: Basın. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi. (ET: (18.07.2020))
- Türk Dil Kurumu Sözlük: Medya. (<https://sozluk.gov.tr> adresinden erişildi. (ET: (28.06.2020))
- What is a Podcast? Definition and Meaning of Podcast. <https://www.podcasthero.com/what-is-a-podcast/> adresinden erişildi. (ET: (29.06.2020))
- Yaşar Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri. <https://dti.yasar.edu.tr/ders-plani/> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020))
- Yeditepe Üniversitesi Çeviribilim Bölümü Ders İçerikleri.
<https://fenedebiyat.yeditepe.edu.tr/tr/ceviribilim/dersler> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020))
- Yıldız Teknik Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Ders İçerikleri.
<http://www.bologna.yildiz.edu.tr/index.php?r=program/view&id=201&aid=8> adresinden erişildi. (ET: (30.08.2020))
- Yücel, F. (2007). Çevirinin tarihi. İstanbul: Çeviribilim Yayınları.